

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

October 2024 | ET

ET

x

Select site language

- [Bulgarian](#)
- [Czech](#)
- [Danish](#)
- [German](#)
- [Greek](#)
- [English](#)
- [Spanish](#)
- [Estonian](#)
- [Finnish](#)
- [French](#)
- [Irish](#)
- [Croatian](#)
- [Hungarian](#)
- [Italian](#)
- [Lithuanian](#)
- [Latvian](#)
- [Maltese](#)
- [Dutch](#)
- [Polish](#)
- [Portuguese](#)
- [Romanian](#)
- [Slovak](#)
- [Slovenian](#)
- [Swedish](#)

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

JUHTKIRI

Juhtkiri

Heakskiit laienemisele: pühendumine Euroopa tulevikule

. Laienemine ja kandidaatriikide integreerimine Euroopa Liitu ei ole pelgalt Euroopa Liidu piiride nihutamine: see on geostrateegiline investeering rahu, stabiilsuse, julgeoleku ja sotsiaal-majandusliku arengu edendamisse, tugevdades seejuures meie maailmajao demokraatlikku struktuuri. Seega on ELi laienemine võimas vahend Euroopa põhiväärtuste levitamiseks ja säilitamiseks. Kandidaatriikide kodanikuühiskondadega loodud kahepoolsed organid on ühised nõuandekomiteed ja kodanikuühiskonna platvormid, kandidaatriike esindavate liikmete algatus ning kandidaatriikidesse toimuvate õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste teemaliste külastuste arvu suurendamine. Need

kõik näitavad komitee pühendumust nii liidu süvendamisele kui ka laiendamisele. Meie töö näitab, et vajalike siseriiklike reformide osas tehtud edusammud võivad käia ja peaksid käima käsikäes kandidaatriikide integreerimisega. Vaatamata püsivatele probleemidele mitmes kandidaatriigis, peaksid need takistused hoogustama meie koostööd kandidaatriikidega, mitte pidurdama edusamme.

Komiteel on olnud oluline roll ELi laienemisel. Ta on osalenud Lääne-Balkani ministrite kohtumisel Skopjes ja teinud tihedat koostööd mitme kandidaatriigi juhtidega. Meie tegevuse eesmärk on hinnata, kas kandidaatriigid on valmis Kopenhaageni kriteeriumite täitmiseks ning kinnitada ikka ja jälle meie pühendumust kaasavale ja õiglasele dialoogile kõigi komitee liikmetega, kelle hulka kuuluvad kindlasti ka kandidaatriike esindavad liikmed. Seepärast olen uhke, et kandidaatriike esindavate liikmete algatus, mille käivitamisel veebruaris viibisid kohal ka Albaania peaminister Edi Rama ja Montenegro peaminister Miloško Spajić, on minu presidendiaja manifesti nurgakivi.

Komitee kaasab aktiivselt kandidaatriikide liikmeid ja on võtnud ELi institutsioonide seas ELi kandidaatriikide järkjärgulisel integreerimisel liidripositsiooni. Selle algatuse mõju on

käegakatsutav ja seda tunnustatakse üha enam nii kandidaatriikides kui ka ELis, kusjuures Euroopa Komisjoni president Ursula von der Leyen ja laienemisvolinik Oliver Várhelyi on projekti tulihingelised toetajad. Algatuse eesmärk ei ole mitte ainult tuua vahetut kasu, vaid ka luua kindel alus kandidaatriikide, nende kodanike ja nende elujõuliste kodanikuühiskondade pikaajalistele püüdlustele. See võimaldab nende riikide kodanikuühiskondadel osaleda otseselt ELi otsustusprotsessis ja hoida tempot vajalike reformide läbiviimisel. Kokku 146 kandidaatriike esindavat liiget on aktiivselt osalenud arvamuste koostamisel laienemisega seotud teemadel, nagu ELi ühtekuuluvuspoliitika, ühtne turg, põllumajandusliku toidutööstuse kestlikkus ja oskuste nappus.

Ühised nõuandekomiteed ja kodanikuühiskonna platvormid on eri sidusrühmade vahelise dialoogi jaoks kriitilise tähtsusega platvormid, mis tagavad, et otsustusprotsessi käigus võetakse kuulda kõiki seisukohti. Praegu on loodud ühised nõuandekomiteed Montenegro, Serbia ja Türgiga, kodanikuühiskonna platvorm on näiteks Ukraina ja Moldovaga. Komitee ja Põhja-Makedoonia ühine nõuandekomitee peaks hakkama uuesti tööle kohe, kui avatakse esimeneläbirääkimiste teemavaldkond, samas valmistatakse ette ka uut nõuandekomiteed Albaaniaga. Eelseisval laienemisele pühendatud kõrgetasemelisel kodanikuühiskonna foorumil, mis toimub 24. oktoobril koos komitee täiskogu istungjärguga, kinnitatakse seda pühendumist veelgi. Eelnimetatud üritus, mis korraldatakse koos komisjoniga, toob kokku komitee liikmed, umbes sada kandidaatriike esindavat liiget, liikmesriikide ja kandidaatriikide juhtivaid poliitikuid, et tõestada kodanikuühiskonna ja sotsiaaldialoogi väärtust ELi eduka laienemise jaoks. Sellel rõhutatakse sotsiaaldialoogi rolli ühinemispüüdluste edendamisel, rohe- ja digipöörde optimeerimisel ning ELi põhiväärtuste kaitsmisel.

Komitee kui kodanikuühiskonna ja ELi ühendaja on pühendunud vabaduse, demokraatia ja sotsiaal-majandusliku heaolu poole püüdlejate võimestamisele ja kaasamisele ning tema lõppeesmärk on edendada tihedamat integratsiooni kandidaatriikides ja ELis. Üheskoos ehitame Euroopale helgemat tulevikku, mis on kaasav, jõukas ja ühtne. Komitee pühendumine laienemisele on vankumatu ning meie visa töö annab tunnistust meie usust integreeritumasse ja vastupanuvõimelisemasse Euroopasse tervikuna.

Oliver RÖPKE

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president

ÜRITUSTE KALENDER

6. november 2024

Põhiõiguste ja õigusriigi põhimõtte aastakonverents

27. november 2024

Kodanikud saavad seljatada desinformatsiooni (Ateena, Kreeka)

28.-29. november 2024

Euroopa rändefoorum - 9. koosolek

„ÜKS KÜSIMUS...”

Palusime arvamuse „Üldotstarbeline tehisintellekt: edasised sammud pärast tehisintellektimääruse vastuvõtmist“ raportööril Sandra Parthiel rääkida tehisintellektimäärusest. Miks on eriti oluline selle õigusakti täpne rakendamine üldotstarbelise tehisintellekti mudelite puhul ja kuidas neid mudeleid reguleeritakse? Kuidas saame ELis toota konkurentsivõimelist tehisintellekti ja miks see on tähtis?

EUROOPAS LOODUD TEHISINTELLEKT ON VÕIMALIK, KUID SELLE KALLAL TULEB TÖÖD TEHA

Sandra Parthie

Tehisintellektimäärus on maailmas esimene terviklik õigusraamistik tehisintellekti reguleerimiseks.

Tehisintellekti kasutamine laieneb ja puudutab meie igapäevaelu paljusid aspekte. Näiteks mõjutab see suunatud reklaamide kaudu teavet, mis inimeste ekraanidele jõuab. Kuid olulisem on, et tehisintellekti kasutatakse tänapäeval tervishoiusektoris, et aidata diagnoosida ja ravida haigusi, näiteks vähktõbe. Et olla võimelised seda tegema, toetuvad tehisintellektirakendused üldotstarbelistele tehisintellektimudelitele, mida tuleb treenida. Neile tuleb ette sõõta palju pilte näiteks vähirakkudest, et mudelid need lõpuks iseseisvalt ära tunneksid.

Edukas treening põhineb andmetel – tohutul hulgal andmetel. Treenimise viis mõjutab treenitud mudeli või tehisintellekti rakenduse tulemuste kvaliteeti. Kui sisestada valesid andmeid või pilte, identifitseerib mudel terved rakud hoopis vähirakkudeks.

Meditstiini- ja tervishoiu paremaks muutmine on mõjukas näide sellest, miks on ELis vaja suutlikkust ja taristut, et töötada välja nurgakivina toimivad üldotstarbelised tehisintellektimudelid – see aitab lihtsalt päästa elusid.

Lisaks on üldotstarbeline tehisintellekt pöördelise tähtsusega tootmisprotsessides ja ka ettevõtjate jaoks. Et Euroopa majandus püsiks konkurentsivõimelisena, peame võimaldama ELis ruumi innovatsiooniks ning julgustama ettevõtjaid ja idufirmasid oma ideede arendamisel.

Loomulikult on tehisintellekti ja üldotstarbelise tehisintellektiga seotud riskid, mis ulatuvad mudelites ja rakendustes esinevatest vigadest kuni tehnoloogia otsese kuritegeliku kasutamiseni. Seega peab ELil olema ka võimekus tõkestada pahatahtlikke rünnakuid ja küberohte ning ta peab saama toetuda ELis asuvale taristule, et süsteem kokku ei kukuks.

Kõik see näitab, kui oluline on õige reguleerimine, mis keskendub treenimisandmete kvaliteedile, treenimismeetoditele ja kokkuvõttes lõpptootele. See peab põhinema Euroopa väärtustel, nagu läbipaistvus, kestlikkus, andmekaitse ja õigusriigi põhimõtte austamine. Kahjuks asuvad paljud üldotstarbelise tehisintellekti peamiste arengusuundade eestvedajad väljaspool ELi jurisdiktsiooni. Seetõttu peab EL arendama suutlikkust tagada, et ELi õigusnorme ja Euroopa väärtusi järgivad nii ELi osalejad kui ka meie turul tegutsevad ELi-välised osalejad.

EL peab vähendama suurte, sageli väljaspool Euroopat asuvate digiettevõtjate turgu valitsevat seisundit, kasutades selleks muu hulgas konkurentsipoliitika vahendeid. ELi konkurentsiasutused peavad oma suutlikkust ära kasutama ja tagama, et ülisuured pakkujad ei kuritarvitaks oma positsiooni ei ettevõtjatevahelisel turul ega ettevõtjalt riigile toimival turul.

Avaliku sektori asutused saavad toetada Euroopa tehisintellekti ja üldotstarbelise tehisintellekti rakenduste pakkujaid nii, et hangivad nende tooteid, näidates sel viisil nende usaldusväärsust teistele kasutajatele ja klientidele. ELil on Euroopas loodud tehisintellekti jaoks olemas vajalikud talendid, tehnoloogiline oskusteave ja ettevõtlikkus. Kuid investeringute ja asjakohase IT-taristu puudumine ja siseturu jätkuv killustumine, mis pidurdab sektori laienemist, takistavad Euroopa tehisintellekti valdkonna osalejate konkurentsivõimet.

ÜLLATUSKÜLALINE

Meie üllatuskülaline on dr Alexandra Borchardt, kes oli peakõneleja komitee 2024. aasta seminaril „ELi ühendamine“. Dr Borchardt on [Euroopa Ringhäälingute Liidu 2024. aasta uudistearuande](#) (mille teemaks on tehisintellekti mõju ajakirjandusele) juhtiv autor. Ta analüüsib vastutustundliku

ajakirjanduse väljavaateid generatiivse tehisintellekti kiire arengu tingimustes. Mõned meediatööstuse esindajad on generatiivse tehisintellekti potentsiaalset vaimustuses. Siiski toob see tehnoloogia endaga kaasa märkimisväärsed riske – aga samas ka võimalusi.

Dr Alexandra Borchardt on kogenud ajakirjanik, sõltumatu nõustaja, õppejõud ja meediateadlane. Ta on ajakirjanduses töötanud üle 25 aasta, neist 15 aastat juhtival kohal. Viimase viie aasta jooksul on ta

USALDUSVÄÄRNE AJAKIRJANDUS GENERATIIVSE TEHISINTELLEKTI AJASTUL

Alexandra Borchardt

Provokatiivselt võiksime väita, et ajakirjandus ja generatiivne tehisintellekt on omavahel vastuolus. Ajakirjandus tegeleb faktidega; generatiivne tehisintellekt arvutab tõenäosusi. Mida arvaksite sellest, kui reporterid täidaksid lüngad loos omaenda oletustega, mis kõlavad

tõenäoliselt? Generatiivne tehisintellekt toimib just nõnda. Sellegipoolest pakub generatiivne tehisintellekt tohutuid võimalusi ajakirjanduse täiustamiseks. Muuhulgas saab seda kasutada ideede genereerimisel, intervjuuküsimuste ja pealkirjade koostamiseks, andmeajakirjanduses ja dokumentide kiireks analüüsiks. Samuti võib see aidata vahetada vorminguid ja keelt ning muuta tekstid videoteks, taskuhäälinguteks ja visuaalseteks materjalideks, transkribeerida, tõlkida, illustreerida ja muuta sisu kättesaadavaks veebivestlustes. Need generatiivse tehisintellekti aspektid võivad aidata ajakirjandusel jõuda inimesteni, kes on varem olnud alateenindatud: kohalikud mikrokogukonnad, inimesed, kel on raskusi teksti lugemise või mõistmisega, kes kogevad muid takistusi või keda traditsiooniline ajakirjandus lihtsalt ei huvita. Madalmaade avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni NPO strateegia- ja innovatsioonidirektor Ezra Eeman leiab, et: „Generatiivne tehisintellekt aitab meil osutada paremat avalikku teenust, suurendab interaktiivsust, juurdepääsetavust ja loovust. Tehisintellekt aitab meil rohkem loodavat sisu publikuni viia.“

Kuigi mõned meediatööstuse esindajad on generatiivse tehisintellekti potentsiaalset ilmselgelt vaimustuses, toob see tehnoloogia endaga ajakirjanduse jaoks kaasa märkimisväärsed riske. Kaks kõige olulisemat riski on üldine usalduse kaotus teabe vastu ja ajakirjanduse ärimudelite edasine kahanemine või isegi kadumine. Nagu juba mainitud, pole „hallutsinatsioonide“ – termin, mis viitab generatiivse tehisintellekti kalduvusele fabritseerida vastuseid, fakte ja allikaid – puhul tegemist defekti, vaid sellele tehnoloogiale iseloomuliku omadusega. Kuid see ei ole veel sugugi kõik. Kuna generatiivne tehisintellekt võimaldab igaühel luua mis tahes sisu vaid mõne minutiga, sealhulgas süvavõltsinguid, on oht, et üldsus kaotab usalduse igasuguse meediasisu vastu. Meediapädevuse koolitustel soovitatakse inimestel juba praegu internetist leitud sisu suhtes skeptilised olla. Selline eluterve skeptitsism võib muutuda täielikuks usaldamatuseks, kui fabritseeritud sisu levik jätkab oma võidukäiku. Veel ei ole teada, kas traditsioonilised meediabrändid lõikavad tulevikus sellisest olukorrast kasu, võttes enda kanda infomaailma teejuhtide rolli, või kas kogu meediat peetakse selles kontekstis ebausaldusväärseks.

Generatiivsete otsingute tegemine süvendab probleemi veelgi, kuna see ähvardab muuta ajakirjanduse üha nähtamatumaks. Kui varem pakkus Google'i otsing linke, millest paljud olid seotud usaldusväärsete meediabrändidega, siis nüüd kujundab otsinguväljundit üha enam generatiivne tehisintellekt. Inimesed saavad tutvuda esimese tasandi vastustega tekstivormis, nad ei peagi enam sügavamale kaevuma. Pole

ime, et meediasektori juhid on paanikas. Paljud neist kiirendavad tehisintellekti rakendamist tõhususe suurendamiseks. Mõistagi pole see lahendus olukorras, kus oleks vaja hoopis täiendavaid investeeringuid kvaliteetsesse ajakirjandusse, et demonstreerida publikule erinevust suvalise „sisu“ ning põhjalikult uuritud, täpse ja usaldusväärse ajakirjanduse vahel.

Vaja on eetilist lähenemisviisi tehisintellekti kasutamisele meedias. Esiteks peavad meediaorganisatsioonid looma tehisintellekti strateegia ja keskenduma sellele, kuidas osutada tehnoloogia abil paremat avalikku teenust. Ressursid peavad olema suunatud sellele, mis on soovitav, ja neid tuleb vastavalt rakendada. Seejuures ei tohi unustada, et tehisintellekti kasutamisel on märkimisväärne keskkonnavaline ja ühiskondlik hind. Alati peab jääma võimalus töötada ilma tehisintellektita. Samuti peaksid organisatsioonid kasutama oma (mõju)võimu toodete ostmisel, reguleerimise eesmärgil lobitöö tegemisel ning autoriõiguse- ja andmekaitsealastes aruteludes osalemisel. Kaalul on väga palju. Kahju võimendamise vältimiseks peaksid kõik ettevõtted tingimata korrapäraselt kontrollima, et nende kasutatavad tooted ei tekita eelarvamusi ega stereotüüpe. Selles kiiresti muutuv keskkonnas, kus iga päev paisatakse turule uusi tooteid, on üksiküritaja rolli jäämine ohtlik. Vastutustundliku arengu huvides on väga oluline, et ajakirjandusettevõtted teeksid ja edendaksid omavahelist koostööd ja koostööd tehnoloogiaettevõtetega.

Kuid ei ole kahtlust, et generatiivne tehisintellekt suurendab oluliselt meediasektori sõltuvust suurtest tehnoloogiaettevõtetest. Mida rohkem tehnoloogiaettevõtted lõimivad tehisintellekti vahendeid rakendustesse, mida inimesed oma igapäevaelus kasutavad, seda vähem kontrolli on meediaorganisatsioonidel tavade, protsesside ja toodete üle. Meediaorganisatsioonide eetikasuunised võivad siis osutada pelgalt lisanduseks millelegi, mille põhiolemuse otsustab juba ammu keegi teine.

Kõike seda arvestades võib üllatada järgmine hüpotees: homne ajakirjandus sarnaneb paljuski eilsele ja on loodetavasti parem. Kuid osa tänasest ajakirjandusest kaob. Nagu minevikus, on ajakirjanduse võtmesõnadeks ka edaspidi faktid, üllatamine, lugude jutustamine ja võimukandjate vastutusele võtmine. Tuleviku ajakirjanduse aluseks on publikuga stabiilsete, usaldusel ja lojaalsusel põhinevate suhete loomine. Selleks peab ajakirjandus andma kätte suuna, juhtima arutelusid ja toetama kogukondi. Tehisliku sisu maailmas on eriline väärtus sellel, mida ütlevad, mõtleavad ja tunnevad päris inimesed. Ja just seda oskavad ajakirjanikud vahendada kõige paremini. Kuid tehisintellekt võib aidata ajakirjandusel paremini toimida; teenida üksikisikuid ja rühmi vastavalt nende vajadustele ja eluolukorrale; muutuda kaasavamaks, kohalikumaks ja andmerikkaks viisil, mis ei olnud varem taskukohane. Nagu ütles tehisintellekti kohta Rootsi televisiooni asejuht Anne Lagercrantz: „See muudab põhjalikult ajakirjandust, kuid loodetavasti mitte meie rolli ühiskonnas. Peame töötama meediatööstuse usaldusväärse nimel. Peame looma turvalised informuudid.“ Võime järeldada, et tehisintellekti ajastu ei kujuta endast suurimat ohtu mitte ajakirjandusele endale, vaid selle ärimudelitele.

Käesolev tekst põhineb tasuta allalaaditaval aruandel [„Trusted Journalism in the age of Generative AI“](#) (Usaldusväärne ajakirjandus generatiivse tehisintellekti ajastul), mille Euroopa Ringhäälinguliit avaldas 2024. aastal ning mille autoriteks on dr Alexandra Borchardt, Kati Bremme, dr Felix Simon ja Olle Zachrisson.

OTSE ASJA KALLALE!

Meie arvamuseveerus „*Otse asja kallale!*“ soovitab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse „*Euroopa juhtalgatuse loomine tervise edendamiseks*“ raportöör Alain Coheur muuta terviseküsimused tulevase Euroopa Komisjoni prioriteetseks teemaks. Ta rõhutab Euroopa tervisevaldkonna juhtalgatuse ühendavat olemust, mis peaks näitama Euroopa solidaarsust, tugevdades tervishoiusüsteeme ja kaitstes ELi tulevaste kriiside eest.

ALAIN COHEUR

TERVIS PEAKS OLEMA UUE KOMISJONI TEGEVUSKAVAS PRIORITEETIDE HULGAS

Alain Coheur

Tervishoid on ELi vastupanuvõime ja heaolu nurgakivi. Tegemist ei ole kaugeltki tähtsusetu teemaga: see on iga Euroopa kodaniku jaoks esmatähtis, kui arvestada, et me kõik kasutame aeg-ajalt oma tervishoiusüsteeme. COVIDi pandeemia ajal oli tervis tähelepanu keskpunktis. Siiski tuleb tunnistada, et president Ursula von der Leyen ei ole suutnud oma positsiooni ära kasutada selleks, et haarata härjal sarvist ja anda tervishoiule oluline koht kõigis teistes poliitikavaldkondades ning edendada tervishoiupoliitika valdkondadevahelist integreerimist.

Peame saama üle valdkondlikust kapseldumisest ning töötama välja sidusama, ühtsema ja kaasavama Euroopa mudeli, toetades õiglast üleminekut kõigi jaoks, jätmata kedagi kõrvale. Peame tooma kokku kõik sidusrühmad, tugevdama sotsiaaldialoogi ja kaasama kodanikuühiskonna, seda alates poliitika kujundamisest kuni selle rakendamise ja hindamiseni.

Komitee kutsub üles looma Euroopa juhtalgatuse tervishoiu valdkonnas. Tegu oleks ühendava algatusega, mille aluseks on Euroopa solidaarsus ja mille eesmärk on tugevdada meie tervishoiusüsteeme, võidelda tervisealase ebavõrdsuse vastu ja kaitsta meid tulevaste kriiside eest. Siinkohal toome välja mõned aspektid, mis on selle kõikehõlmava algatuse keskmes:

- Euroopa hooldus- ja tervishoiugarantii: igale Euroopa kodanikule antud lubadus tagada võrdne ja üldine juurdepääs kvaliteetsele hooldusele.
- Terviseühitsuse põhimõte: inimeste tervis on lahutamatult seotud loomade, taimede ja keskkonna tervisega. Kliimamuutused, pandeemiad ja elurikkuse vähenemine on kõik ohud, mis sunnivad meid järgima terviklikku lähenemisviisi.
- Meie tervishoiusüsteemide ajakohastamine, võttes selleks kasutusele digivahendid ja tehisintellekti ning tagades, et selle protsessi keskmes on küberturvalisus ning kodanike ja tervishoiutöötajate digioskuste parandamine.
- Strateegilised investeeringud sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonda. Tervishoidu investeerimine avaldab positiivset mõju kodanike heaolule ja Euroopa konkurentsivõimele.
- Ravimite kättesaadavuse tagamine ning uuendusliku ja konkurentsivõimelise ELi tööstuse loomine, mille edasiarendamisel tuleb seada esikohale tervis ja avalik huvi ning vähendada meie sõltuvust ülemaailmsetest tarneahelatest. Tootmine Euroopa pinnal on oluline meie tervisealase suveräänsuse tagamiseks.
- Piisava arvu hästi koolitatud ja hästi tasustatud tervishoiutöötajate olemasolu kindlustamine, luues neile ligitõmbavad töötingimused, investeerides koolitusse, luues rikastavaid karjäärivõimalusi ja pakkudes tervishoiutöötajatele pidevat tuge.
- Töötervishoiu ja tööohutuse poliitika tugevdamine, kasutades selleks eelkõige töötervishoidu, töökohal sõeluuringuprogrammide läbiviimist ning kaitstes töötajaid kantserogeenide ja mutageenide eest.
- Mittenakkuslike haiguste ja harvikaigustega võitlemine peab olema prioriteet. See on võitlus tervisealase ebavõrdsuse vastu, mis lähtub erinevatest põhjustest.

EMSK UUDISED

[Algab kandideerimine Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 15. kodanikuühiskonna auhinnale teemal „Võitlus Euroopa ühiskonna kahjuliku polariseerumise vastu“](#)

Kodanikuühiskonna organisatsioonid, üksikisikud ja eraettevõtted saavad nüüd esitada oma mittetulunduslikke projekte, et konkureerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee auhinnale, mis on pühendatud võitlusele Euroopa ühiskonna kahjuliku polariseerumise vastu.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee avas äsja 15. kodanikuühiskonna auhinna konkursi. Selle aasta auhinna konkreetne eesmärk on premeerida ELis tõhusaid, uuenduslikke ja loominguulisi mittetulunduslikke algatusi ja tegevusi, mille eesmärk on võidelda Euroopa ühiskonna kahjuliku polariseerumise vastu.

Auhinnafond on 50 000 eurot ja see jagatakse kuni viie võitja vahel. Kandideerimistaotluste esitamise tähtaeg on 7. november 2024 kell 10.00 (Brüsseli aja järgi). Auhinnatseremoonia toimub komitee kodanikuühiskonna nädalal 2025. aasta märtsis.

Kandideerimistaotluse võib esitada iga ELis ametlikult registreeritud kodanikuühiskonna organisatsioon, mis tegutseb kohalikul, piirkondlikul, riigi või Euroopa tasandil. Auhind on avatud ka ELis elavatele üksikisikutele, samuti ELis registreeritud või tegutsevatele ettevõtetele, tingimusel et nende projektid on rangelt mittetulunduslikud.

Tingimustele vastavad algatused ja projektid peavad olema ellu viidud ELis. Sobivad nii juba ellu viidud kui ka alles pooleliolevad tegevused. Täielik loetelu nõuetest ja [veebipõhine taotlusvorm](#) on saadaval komitee kodanikuühiskonna auhinna [veebilehel](#).

Auhinnale esitatavad tegevused ja algatused võivad hõlmata laias valikus teemasid, näiteks kahjuliku polariseerumise individuaalsete ja kollektiivsete tegurite määratlemine; organisatsioonide rahastamise läbipaistvuse suurendamine; meedia mitmekesisuse vähenemise vastu võitlemine; meediavabaduse ning meedia mitmekesisuse ja sõltumatuse edendamine; desinformatsiooni ja valeuudiste vastu võitlemine.

Komitee kodanikuühiskonna auhinna eesmärk on suurendada teadlikkust kodanikuühiskonna silmapaistvast panusest Euroopa identiteedi loomisse ja kodanikuaktiivsusse ning Euroopa integratsiooni aluseks olevate ühiste väärtuste edendamisse. Auhind pühendatakse igal aastal erinevale, just sel hetkel ELi jaoks eriti olulisele teemale. (Im)

[Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kutsub üles tugevdama ELi meetmeid õigusriigi valdkonnas ja rõhutab kauaoodatud kodanikuühiskonna platvormi tähtsust](#)

Pärast kandidaadi esitamist Euroopa Komisjoni uue demokraatia, õigusküsimuste ja õigusriikluse voliniku kohale kutsus Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee üles tugevdama ELi meetmeid põhiõiguste ja õigusriigi põhimõtte valdkonnas.

Täiskogu septembri istungjärgul korraldas komitee arutelu demokraatia teemal. Arutelus esitati ideid, kuidas saaks ELi reageerida jõulisemalt õigusriigi põhimõtte rikkumisele ja demokraatia õõnestamisele. Räägiti ka Euroopa Komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni teadaandest kauaoodatud kodanikuühiskonna platvormi kohta.

Komitee on toetanud sellise platvormi loomist alates 2016. aastast. Platvorm peaks andma kodanikuühiskonnale suurema sõnaõiguse ELi poliitika kujundamisel. See pakuks organisatsioonidele väga vajalikku ruumi ELi institutsioonidega suhtlemiseks ning aitaks suunata otsuseid sellistes olulistes küsimustes nagu kohtusüsteemi sõltumatus ja demokraatlikud vabadused.

Euroopa Komisjoni justiitsküsimuste direktoraadi esindaja **Joachim Herrmann** tutvustas viimast õigusriigi olukorda käsitlevat aruannet, rõhutades selle laiendamist ELiga ühinevatele riikidele ja selle mõju ühtsele turule.

Rahvusvahelise Demokraatia ja Valimisabi Instituudi esindaja **Kevin Casas-Zamora** kiitis ELi jõupingutusi, kuid hoiatas demokraatia tagasilanguse eest ning kutsus üles kaasama kodanikuühiskonda aktiivsemalt ja koostama üksikasjalikumaid õigusriigi olukorda käsitlevaid aruandeid. Euroopa kodanikefoorumi esindaja **Alexandrina Najmowicz** nõudis selgemaid soovitusi ja varajase hoiatamise süsteemi, et vältida demokraatia edasist õõnestamist.

Arutelu käigus manitsesid osalejad, et Euroopa ei tohi jääda loorberitele puhkama, ja toonitasid vajadust tegeleda kasvava murega autoritaarsuse, kohtusüsteemi sõltumatuse ohustamise ja kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahenemise pärast. Euroopa demokraatia rahastu juht **Jerzy Pomianowski** hoiatas, et demokraatia kõrvalejätmine pakilisemate probleemide ees, nagu ränne ja julgeolek, võib osutuda tagasilöögiks, ning kutsus üles eraldama 5% arenguabist demokraatlikele programmidele.

Komitees toimunud arutelu toodi esile kodanikuühiskonna asendamatu roll õigusriigi kaitsmisel ja nõuti kodanikuühiskonna suuremat kaasamist ELi poliitika kujundamisse. Kodanikuühiskonna platvormi käivitamine koos uuendatud pühendumisega põhiõigustele on ELi demokraatia tuleviku jaoks otsustava tähtsusega. (gb)

Komitee ning Aafrika Liidu ECOSOCCI ühisavaldus ÜRO tulevikuteemalisel tippkohtumisel

20. septembril esitasid Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Aafrika Liidu majandus-, sotsiaal- ja kultuurinõukogu (ECOSOC) New Yorgis toimunud ÜRO tulevikuteemalisel tippkohtumisel ühisavalduse, milles rõhutati kodanikuühiskonna

olulist rolli ülemaailmsete probleemide lahendamisel ja kestliku arengu edendamisel.

Selles avalduses esitatakse kooskõlas vastastikuse mõistmise memorandumiga **komitee** ja **ECOSOCCI** ühine visioon õiglasemast, kaasavamast ja võrdsemast maailmast. Komitee ja ECOSOCCI partnerluse eesmärk on innustada uusi liite ja algatusi.

President Röpke ütles: „See avaldus on palju enam kui lihtsalt sõnad, see on kindel pühendumus meie ühistele väärtustele, milleks on demokraatia, kaasavus ja kestlikkus. Pakiliste ülemaailmsete probleemide taustal on meil vaja tugevamat mitmepoolsust, mille keskmes on kodanikuühiskond.“

Ühisavalduses rõhutatakse, et tarvis on

- kiirendada edusamme kestliku arengu eesmärkide saavutamisel, nõudes terviklikku strateegiat kestliku arengu eesmärkide edendamiseks;
- õiglast üleminekut kliimaneutraalsusele, rõhutades, kui oluline on tagada inimväärne töö ja kaotada vaesus, minnes samal ajal üle kliimaneutraalsele majandusele;
- ülemaailmset finantsreformi ülemaailmses finantssüsteemis, et paremini toetada kestlikku arengut, eelkõige haavatavates riikides;
- sooteadlikku poliitikat, mis nõuaks kliimameetmetes ja arenguprogrammides sooliselt kaasavat poliitikat;
- kodanikuühiskonna kesket rolli ülemaailmse juhtimise reformimisel, sealhulgas ÜRO otsuseid tegevate organite reformimisel;
- kaasata noori ja edendada digitaalset innovatsiooni, mis on tulevase ülemaailmse juhtimise peamised tõukejõud.

Komitee ja ECOSOCCI partnerlus vormistati ametlikult vastastikuse mõistmise memorandumiga allkirjastamisega 17. juulil 2024 Ghanas Accras. Memorandumiga tugevdatakse koostööd sellistes olulistes küsimustes nagu kestlik areng, kliimameetmed ja kodanikuühiskonna kaasamine. Selles määratakse kindlaks meetmed, sealhulgas korrapärase koostumised, ühised panused ELi ja ALi tippkohtumistel ning kodanikuühiskonna kaasamise alalise mehhanismi loomine.

Koostöö kajastab mõlema institutsiooni võetud kohustust edendada ÜRO kestliku arengu eesmärgi ja kaasavat valitsemist. Keskendudes kodanikuühiskonna rolli suurendamisele ELi ja Aafrika partnerluses, rõhutatakse vastastikuse mõistmise memorandumis vajadust leida ühised lahendused ülemaailmsetele probleemidele, sealhulgas kliimamuutused ja demokraatia vastupanuvõime.

Komitee ja ECOSOCCI eesmärk on suurendada kodanikuühiskonna mõjuvõimu kõikjal Aafrikas. (at)

[Komitee valimisjärgses resolutsioonis kutsutakse ELi institutsioone üles keskenduma uuel ametiajal julgeolekule](#)

Täiskogu septembri istungjärgul võttis Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastu resolutsiooni „[ELi demokraatia arengu edasine suund: resolutsioon järgmiseks seadusandlikuks ametiajaks](#)“, mille koostasid komitee liikmed Christa Schweng, Cinzia Del Rio ja Ioannis Vardakastanis.

Seoses praeguse mitut kriisi hõlmava olukorraga palub komitee Euroopa Parlamendi ja komisjoni uuel koosseisul kasutada Euroopa Liidu tugevdamiseks ära komitee esindatuse mitmekesisust.

Uue seadusandliku ametiaja eesmärk peaks olema tugevdada ELi rahvusvahelist positsiooni, tegeleda probleemidega liidu institutsioonilises struktuuris, luua kindel alus Euroopa ühistele väärtustele ning juhtida meie majandust kestliku tuleviku poole, mis põhineb arenenud ja kaasaval sotsiaalsel mudelil, mis on oluline progressi, ühtsuse ja konkurentsivõime jaoks.

Resolutsioonis palub komitee ELi institutsioonidel võtta kasutusele järgmine kuuetaoline julgeolekukontseptsioon, mis põhineb liidul, mis

- kaitseb oma rahvast väliste ohtude eest;
- kaitseb inimesi peamiselt tervise, demograafiliste muutuste ja vaesusega seotud sisemiste ohtude eest ning tagab kättesaadava ja üldise sotsiaalkaitse ja sotsiaalse heaolu kogu Euroopas;
- tagab konkurentsivõimelise sotsiaalse turumajanduse, mille aluseks on tootlikkust, innovatsiooni, kvaliteetseid töökohti ja täielikku tööhõivet tagavad ökosüsteemid;
- loob vastupanuvõimelise majanduse kõigi jaoks;
- tagab dialoogi ja sotsiaalpartnerite, organiseeritud kodanikuühiskonna ja üldsuse osalemise, et tulla toime nii praeguste kui ka peatselt eelseisvate probleemide ja ulatuslike muutustega;
- kaitseb elanikke kliimamuutuste, keskkonnareostuse ja elurikkuse vähenemisega seotud praeguste ja tulevaste ohtude eest.

Resolutsioon on komitee poolt 2024. aasta märtsis korraldatud esimese [kodanikuühiskonna nädala](#) tulemus – ürituse eesmärk oli selgitada välja igas vanuses eurooplaste ning sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide seisukohad. (mp)

Elurikkus: komitee nõuab integreeritud lähenemisviisi, et tegeleda meie planeedi kolmikkriisiga

ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 16. istungjärgu (COP 16) lähenedes kutsub Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee üles [rakendama integreeritud ülemaailmset lähenemisviisi, et tegeleda praeguse elurikkuse vähenemise kriisiga.](#)

Ajal, mil ülemaailmsed pinged suurenevad, kutsub komitee valitsusi üles keskenduma elurikkusele kui peamisele lahendusele meie planeedi kolmikkriisile (kliimamuutused, elurikkuse vähenemine ja kõrbestumine). COP 16 on pöördeline hetk, et kiirendada ülemaailmseid jõupingutusi

meie planeedi ökosüsteemide kaitsmiseks, rõhutas komitee septembris vastu võetud arvamuses.

„Ilma elurikkuseta kukuvad ökosüsteemid ja majandus kokku, sest üle poole maailma SKPst ja 40 % töökohtadest sõltuvad otseselt loodusest,“ ütles arvamuse raportöör Arnaud Schwartz.

Komitee juhib tähelepanu sellele, et elurikkus kui ökosüsteemide, inimeste heaolu ja majanduse alus tuleb integreerida erinevatesse poliitikavaldkondadesse, nagu kliima, põllumajandus ja kaubandus, mitte käsitleda seda eraldiseisvalt. Näiteks peaksid kaubanduslepingud edendama kestlikkust, tagades, et kaubad ja tehnoloogiad ei põhjusta metsade ega elupaikade hävitamist.

Samuti tuleb kiiresti tagada rahaline toetus elurikkuse säilitamisele. Avaliku sektori poolne rahastamine üksi ei ole piisav, mistõttu on vaja kombineerida avaliku ja erasektori ning uuenduslikke rahastamismehhanisme.

Komitee kutsub ELi üles toetama maailma lõunapoolseid riike elurikkuse kaitsmisel ning pooldab elurikkust kahjustavate toetuste, eelkõige fossiilkütuste toetuste järkjärgulist kaotamist. Nende toetuste ümbersuunamisega ökosüsteemide taastamisse selliste looduspõhiste lahenduste kaudu nagu taasmetsastamine, kestlik põllumajandus ja märgalade taastamine saaks võidelda nii kliimamuutuste kui ka elurikkuse vähenemise vastu.

Lisaks rõhutab komitee, et oluline on terviseühitsuse põhimõte, mis tunnistab inimeste ja loomade tervise ning keskkonna seisundi vastastikust mõju. Heas seisundis ökosüsteemid pakuvad elutähtsaid teenuseid, nagu tolmeldamine, süsiniku sidumine ja vee filtreerimine, mis kõik annavad panuse inimeste heaolusse. Elurikkuse vähenemine õhnestab ökosüsteemide vastupanuvõimet, suurendades zoonooside riski, nagu juhtus COVID-19 puhul.

Komitee nõuab ka noorte ulatuslikumat kaasamist otsuste tegemisse. Komitee teeb ettepanku luua Euroopa Komisjonis ametikoht tulevaste põlvkondade eest vastutavale juhtivale asepresidendile, kes tagab, et pikaajaline kestlikkus ja heaolu seatakse lühiajalisest kasust kõrgemale. (ks)

[2024. aasta ELi maheauhinnad: Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee hinnatavates kategooriates – parim mahetootmise VKE, parim mahetoidu jaemüüja ja parim mahetoidurestoran – on esirinnas Itaalia, Hispaania ja Rootsi.](#)

23. septembril 2024 avaldas Euroopa Komisjon kolmandat korda välja antava ELi [maheauhinna võitjad](#). Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee valis võitjad välja kolmes põhikategoorias: parim mahetootmise VKE, parim mahetoidu jaemüüja ja parim maherestoran.

Võitjad on

- **Parim mahetootmise VKE:** *Gino Girolomoni Cooperativa Agricola* (Itaalia) – ühistu, mis toodab Marche maakonnas taastuenergia abil mahepõllumajanduslikke pastatooteid, pakkudes sissetulekut rohkem kui 300 kohalikule põllumajandustootjale.
- **Parim mahetoidu jaemüüja:** *SAiFRESC* (Hispaania), põllumajandustootjate juhitud algatus, mille raames kasvatatakse 30 hektaril mahepõllumajandusmaal 70 mahepuuvilja ja maheköögivilja sorti, edendatakse ringmajandust ja pakutakse õpikodasid.
- **Parim maherestoran/mahetoitlustaja:** *Kalf & Hansen* (Rootsi), restoranikett, mis on spetsialiseerunud 100% ulatuses mahepõllumajanduslikule hooajalisele Põhjamaade toidule. Restoranikett on tuntud ka kestlike hangete ja tugevate sidemete poolest kohalike tootjatega.

Komitee põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna sektiooni (NAT) esimees **Peter Schmidt** kiitis võitjaid, märkides, et auhindadega tunnustatakse innovatsiooni ja tipptaset ELi mahepõllumajandussektoris. Ta rõhutas, et mahetoodete kättesaadavuse ja taskukohasuse suurendamine on oluline sektori kasvuks ja selleks, et aidata ELil saavutada 2030. aastaks mahepõllumajanduse 25% eesmärk. „Sotsiaalsete probleemide lahendamine põllumajanduspoliitika abil on aga vale lähenemisviis. Sotsiaalpoliitika peab andma Euroopa kodanikele võimaluse lubada endale mahetooteid,“ lisas ta.

ELi maheauhinnad on osa laiemast ELi mahepäeva algatusest, millega alustati 2021. aastal, et juhtida tähelepanu mahepõllumajanduse eelistele. Mahepõllumajandus, mida toetab ELi ühine põllumajanduspoliitika, kasvas ELi põllumajandusmaa osas märkimisväärselt 5,9%-lt 2012. aastal 10,5%-le 2022. aastal, kusjuures jaemüük ulatus 2022. aastal 45 miljardi euroni. Hoolimata majanduslikest probleemidest on EL USA järel jätkuvalt suuruselt teine mahetoodete turg maailmas. (ks)

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee COP29-I

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee osaleb ka sel aastal COP29-I, ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 2024. aasta istungjärgul Aserbaidžaaani pealinnas Bakuus.

Komiteed esindavad COPi ajutise töörühma esimees **Peter Schmidt** ja komitee noorteesindaja COPi delegatsioonis **Diandra Ní Bhuachalla**. Konverentsil kordab komitee oma hiljuti vastu võetud kliimarahastuse teemalise arvamuse sõnumeid ning kutsub taas üles kaasavale ja õiglasele üleminekule, mille käigus tuleb tagada, et kliimameetmed ei suurenda sotsiaalset ebavõrdsust. Komitee kõneleb ka kestlike põllumajandusliku toidutööstuse süsteemide, taastuvenergia, energiatõhususe, keskkonnahoidlike tehnoloogiate ning elurikkuse ja kliima eesmärkide kooskõlastamise toetuseks. COP29-I osalemisega soovib komitee tagada, et Euroopa kodanikuühiskonna häält võetakse kuulda ning et konverentsi tulemused kajastavad tasakaalustatud ja sotsiaalselt õiglasi kliimakriisi lahendusi. (ks)

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee toob Euroopa kodanikualgatuse väljapoole Brüsselit

4. oktoobril pidas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ajutine töörühm „Euroopa kodanikualgatus“ Zagrebis arutelu teemal „Euroopa kodanikualgatus - hetkeseis Horvaatias“. Arutelu eesmärk oli anda ajutise töörühma liikmetele võimalus suhelda kohalike sidusrühmadega, et arutada nende kogemusi, seisukohti ja ideid. Nad keskendusid eelkõige sellele, milline on Horvaatias Euroopa kodanikualgatuse nähtavus ja elanike teadlikkus sellest,

samuti seni saadud kogemustele ja parimatele tavadele. Euroopa kodanikualgatus on vahend, mis võimaldab Euroopa Liidu kodanikel otseselt mõjutada ELi poliitikat, võimaldades neil esitada uute õigusaktide ettepanekuid.

Zagrebis toimunud arutelu teemal „Euroopa kodanikualgatus – hetkeseis Horvaatias“ oli esimene selline üritus, mille ajutine töörühm korraldas väljaspool Brüsselit. Ürituse korraldaja kohapeal oli Horvaatia kaubandus- ja käsitöökoda (Hrvatska Obrtnička Komora). Komitee ajutise töörühma liikmetel oli hea meel, et üritusel osalesid Horvaatia tööministeeriumi riigisekretär **Margareta Mađerić**, justiitsministeeriumi esindaja **Dino Zorić** ning **Euroopa Komisjoni** ja **Euroopa kodanikualgatuse foorumi** esindajad. Ülejäänud arvukad osalejad esindasid **Europe Directi** keskusi, **üliskoole**, **kohalikke omavalitsusi** ning **eri riikide majandus- ja sotsiaalnõukogusid**. Osa võtsid ka Horvaatia **Euroopa kodanikualgatuse saadikud**, **Euroopa kodanikualgatuse korraldajad**, **üliõpilased** ja muud Euroopa kodanikualgatuse sidusrühmad.

Arutelule järgnes pärastlõunal ajutise töörühma korraline koosolek ja jalutuskäik Zagrebi kesklinnas, kus ajutise töörühma liikmed suhtlesid otse kohalike inimestega, jagades välja komitee populaarset [Euroopa demokraatiapassi](#).

Ajutise töörühma eesmärk on oma 2023.–2025. aasta tööprogrammiga veelgi suurendada komitee aktiivset osalemist Euroopa kodanikualgatuse protsessis. Töörühm kavatseb taas korraldada koosolekuid väljaspool Brüsselit, sest need annavad hea võimaluse vahetada mõtteid kohalike Euroopa kodanikualgatuse sidusrühmadega ning suurendada teadlikkust Euroopa kodanikualgatusest riiklikul ja kohalikul tasandil.

Ajutine töörühm „Euroopa kodanikualgatus“ loodi 2013. aastal, et anda Euroopa kodanikualgatuse kohta poliitilisi suuniseid ja jälgida arengut selles valdkonnas. Töörühma juhib praegu komitee liige Violeta Jelić.

Lissaboni lepinguga loodud Euroopa kodanikualgatus kutsuti ellu 2012. aastal kui esimene osalusdemokraatia vahend riikidevahelisel tasandil. See võimaldab vähemalt ühel miljonil ELi kodanikul vähemalt seitsmest liikmesriigist kutsuda Euroopa Komisjoni üles esitama õigusakti ettepanekuid ning on seega lähim vaste kodanike seadusandlikule algatusele.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteel on algusest peale olnud väga aktiivne roll Euroopa kodanikualgatuse arendamisel ja edendamisel. (ep)

[Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees ning Euroopa Regioonide Komitees toimusid küberturvalisuse päevad](#)

2.-4. oktoobril korraldati Brüsselis Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees ning Euroopa Regioonide Komitees Euroopa küberturvalisuse kuu üritus, mis tõi kokku ELi institutsioonide, piirkondlike omavalitsuste ja kodanikuühiskonna tippkõnelejad, et käsitleda tänapäeva kiiresti muutuva kübermaastiku probleeme.

12. korda toimunud Euroopa küberturvalisuse kuul keskenduti sotsiaalsele manipulatsioonile, mis on kasvav oht: selle eesmärk on muuta inimeste käitumist, et saada loata juurdepääs teabele ja teenustele, rikkudes turvanõudeid.

Selle aasta ürituse peamised järelused on järgmised:

1. Uue küberturvalisuse määrusega kehtestatakse ELi institutsioonidele ja liikmesriikidele ühine lähtealus.
2. Korrapärane riskihindamine on väga oluline, et leida nõrgad kohad ja seada esikohale riski maandamise strateegiad.
3. Uued ohud, nagu tehisintellektipõhised rünnakud ja kvantarvutus, nõuavad uuenduslikke vastumeetmeid.
4. Piirkondlikel omavalitsustel on oluline roll kohalike asutuste toetamisel teadmiste jagamise, tehnilise abi ja kohandatud koolitusprogrammide kaudu.
5. Tehisintellektipõhised sotsiaalse manipulatsiooni rünnakud sagenevad ning nende vastu võitlemine nõuab mitmetahulist ja koostööpõhist lähenemisviisi.

Lisateavet ürituse kohta leiate [siit](#). (lp)

EMSK Info – filmi „The Teachers' Lounge“ linastus

Teisipäeval, 17. septembril linastus Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees [Euroopa kinopubliku auhinna LUX](#) võitnud film „The Teachers' Lounge“.

Filmis, mille režissöör on **Saksamaa filmitegija Ilker Çatak**, uuritakse ühe õpetaja ees seisvaid probleeme, käsitledes samal ajal ka laiemaid haridussüsteemiga seonduvaid küsimusi. Pärast filmilinastust toimus arutelu, mida juhtis **komitee teabevahetuse eest vastutav asepresident Laurențiu Plosceanu**. Arutelus võtsid sõna **Jan Wilker ja Tatjana Babrauskienė**, kes käsitlesid filmi teemasid ja nende tähtsust seoses päevakajaliste ühiskondlike küsimustega.

See filmilinastus on osa sarjast, mida **komitee korraldab koostöös Euroopa Parlamendi kinopubliku auhinnaga LUX** ning millega rõhutatakse komitee osalemist ja rolli pakilistel ühiskondlikel teemadel peetava dialoogi soodustamisel ja edendamisel.

UUDISEID RÜHMADELT

Draghi aruanne kaardistab edasise tee. Kas meil on julgust ja poliitilist tahet taastada ELi konkurentsivõime?

Komitee tööandjate rühma esimees Stefano Mallia

Mario Draghi aruandes juhitakse taas kord tähelepanu sellele, kui pakiline on lahendada Euroopa majanduslikud probleemid. Nii Letta kui ka Draghi aruandes lüüakse valjult häirekella: Euroopa ees seisab otsustav hetk ja me ei tohi jääda tegevusetuks.

Panused on suuremad kui kunagi varem, sest viimase kahe aastakümne jooksul on ELi majanduskasv olnud pidevalt aeglasem kui Ameerika Ühendriikide oma, samal ajal kui Hiina on kiirelt järele jõudmas. Kui aastal 2002 oli ELi ja USA SKP erinevus (2015. aasta hindades) veidi üle 15 %, siis 2023. aastaks kasvas see murettekitava 30 %-ni. Ostujõu pariteedi puhul on see erinevus veelgi teravam: vahe on kasvanud 12 %-lt märkimisväärse 34 %-ni.

Kõige problemaatilisem on Euroopa regulatiivne keskkond. Andmed on paljuütlevad: aastatel 2019–2024 võttis EL vastu ligikaudu 13 000 õigusakti, võrreldes ligikaudu 3500 õigusaktiga USAs.

Selline regulatiivne ülekoormus on põhjustanud ettevõtjatele suuri nõuete täitmisega seotud kulusid ning jätnud seetõttu vähem ressursse innovatsiooniks ja tulemuslikkuse parandamiseks. Lisaks on see toonud kaasa murettekitava suundumuse, et ettevõtted viivad oma tegevuse väljapoole ELi. Aastatel 2008–2021 lahkus 30 % Euroopa nn üksisarvikutest.

Nagu Draghi rõhutab, ei suuda üksnes investeeringud Euroopat edasi viia. Tuleb tagada, et reformid viivad sisuliste edusammudeni. Peame keskenduma ühtse turu väljakujundamisele, tõkete kõrvaldamisele, sidusa lähenemisviisi eelistatud kasutamisele koormuse vähendamisel ja õigusnormide lihtsustamisele. Need on olulised sammud, mida saab teha kohe ilma suuremate poliitiliste vaidlusteta ja mis tooksid tuntavat kasu ettevõtjatele, eelkõige VKEdele, kes on meie majanduse põhialus.

Samuti ei saa me eirata eri majandusharude ja -keskkondade omavahelist seotust. Täiustused ühes valdkonnas võivad avaldada positiivset mõju teistele valdkondadele. Näiteks võib tehisintellekti ja andmepõhiste tehnoloogiate kasutuselevõtt toetada arukamat energiajuhtimist kõigis tööstusharudes alates kõrgtehnoloogilisest tootmisest kuni täppispõllumajanduseni, vähendades märkimisväärselt kulusid ja heitkoguseid. Sellise koostoime poole ongi vaja püüelda.

On selge, millised peavad olema edasised sammud. Euroopal on suutlikkust, talente ja innovatsioonipotentsiaali, et taastada oma konkurentsieelis. Kuid see nõuab tugevat poliitilist tahet, koostööd ja keskendumist pikaajalistele strateegilistele eesmärkidele. Nüüd on meie, st ELi institutsioonide ja liikmesriikide ülesanne muuta need võimalused tegudeks, mis toovad kaasa tõelisi muutusi.

Oskuste nappus? Euroopa Komisjoni uuest koosseisust on puudu ELi tööhõive ja sotsiaalõiguste volinik

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee töötajate rühm

Nüüd, mil uus volinike kolleegium on avalikustatud, tuleb meil paratamatult tõdeda, et tööhõive ja sotsiaalõiguste voliniku ametikoht on kaotatud. Selle asemel on meil nüüd inimeste, oskuste ja valmisoleku eest vastutav volinik. Sõna „inimesed“ kasutamine tekitab hulgaliselt küsimusi. Kas siis peaaegu kõik ülejäänud portfelliid ei olegi seotud inimestega? Samuti jääb kõrva tugevalt kantseliidimaiguline „valmisolek“, mida kohtab ka ühe teise portfelli nimetuses.

Ent ennekõike on küsimus selles, mis on puudu ja mis kõrvale jäetud. Sotsiaalpoliitika ja tööhõive on taandunud tahaplaanile, [seda kõike konkurentsivõime nimel](#). Mõne muu ametinimetuse krüptiline ja kohati värvikas olemus räägib enda eest, olgu mainitud näiteks „rakendamise ja lihtsustamise“, „heaolu ja tööstusstrateegia“ või „veemajanduse kriisivalmiduse“ volinike portfelliid.

Tööhõive- ja sotsiaalpoliitika portfelli on eksisteerinud alates 1970. aastatest, kuid 2019. aastal nimetati see ümber tööhõive ja sotsiaalõiguste voliniku ametikohaks. See hõlmas peamisi poliitikavaldkondi, nagu Euroopa sotsiaalõiguste sammas ja selle kaugeleulatuvad algatused. Kvaliteetsed töökohad, võrdõiguslikkus, sotsiaalne dialoog ning töö- ja elutingimused on jätkuvalt meie demokraatia püsijäämise põhitegurid.

Ent tööhõive asemel on meil nüüd oskused. Idee, et paljud meie praegused probleemid tulenevad oskuste nappusest, näib olevat mõnedes ringkondades laialdaselt omaks võetud. Ettevõtetel on raske leida kvalifitseeritud tööjõudu, mida nad vajavad. Ja see ei ole üllatav. Esimestel töökohtadel on vaja mitmeaastast töökogemust ning ei ole haruldane, et nõutakse doktorikraadi, mitmete keelte oskust ja pikka loetelu tunnistustest, et tõendada oskusi, mida on võimalik omandada töökohal vaid mõne kuu jooksul. Lisaks sellele katab pakutav palk väga sageli vaevu elamiskulusid. Ja see puudutab kvalifikatsiooni nõudvaid ametikohti, mis on ülejäänutega võrreldes niigi juba tunduvalt paremas seisus.

Nagu komisjon on sageli märkinud, on äärmiselt murettekitav, et sellise valimatu kantseliitliku retoorikaga kaasneb narratiiv, milles annab ilmselgelt tooni konkurentsivõime. See näib viitavat tõdemusele, et heaolu, kvaliteetsed töökohad ja inimväärsed palgad on juba tagatud ning ainus veel lahendamata ülesanne on oskuste nappuse kaotamine. Siiski näib, et see nappus esineb peaaesjalikult uues volinike kolleegiumis, kes ei suuda praegusest olukorrast aru saada, seda õigesse perspektiivi asetada ega realistlikke lahendusi pakkuda. Loodame, et uute portfelliidide kõrval ja tekitatud esmamulje varjus leidub siiski jõulisi ettepanekuid sotsiaalsete ja tööõiguste, demokraatia ja kliimamuutuste vastase võitluse tugevdamiseks.

Põlvkondade ühendamine: Põlvkondade ühendamine: põlvkondadevahelise dialoogi, õigluse ja solidaarsuse edendamine Euroopa Liidus

Krzysztof Balon, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse „Euroopa põlvkondadevahelise solidaarsuse edendamine - ELi horisontaalse lähenemisviisi suunas“ raportöör

Euroopa Liidu lepingus on sätestatud, et „Liit [...] edendab [...] põlvkondade solidaarsust“.

Kuid vanussurve, negatiivsed hoiakud teatavate vanuserühmade suhtes ja demograafilised suundumused, millele lisanduvad mitmed kriisid, lõhestavad Euroopa ühiskondi ning takistavad tegelikku kaasamist ja osalemist. Need teemad ei puuduta mitte ainult vanemaid põlvkondi, vaid mõjutavad ka tänaseid nooremaid põlvkondi.

Samal ajal võiksid põlvkondadevaheline dialoog ja selle positiivne mõju majandusarengule katta eri põlvkondade vajadusi jätkusuutlikul viisil, tugevdades samas demokraatiat ja sotsiaalset ühtekuuluvust. Põlvkondadevaheline dialoog võiks toimida kui kodanikuühiskonna dialoog.

Seepärast on meil vaja uut poliitilist lähenemisviisi põlvkondadevahelisele solidaarsusele – just siin ja praegu!

Sellest lähtuvalt kutsub Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Euroopa Komisjoni üles avaldama rohelise raamatu põlvkondadevahelise solidaarsuse kohta. See peaks sisaldama komitee arvamuses [„Euroopa põlvkondadevahelise solidaarsuse edendamine - ELi horisontaalse lähenemisviisi suunas“](#) esitatud ettepanekuid, sealhulgas neid, mis on seotud töömaailma, pensionisüsteemide ning tervishoiu- ja hooldusteenustega. Liikmesriike kutsutakse omakorda üles jagama neis valdkondades parimaid tavasid. Nende jõupingutuste toetamiseks tuleks põlvkondadevaheline solidaarsus seada Euroopa Sotsiaalfondi 2027–2034 käsitlevate määruste üheks eesmärgiks.

Kodanikuühiskonna organisatsioonidel ja sotsiaalpartneritel on keskne roll konkreetsete poliitikameetmete kavandamisel ja rakendamisel. Komitee peaks looma põlvkondadevahelise solidaarsuse foorumi, mis oleks platvorm teabe ja kogemuste jagamiseks ning uute ideede väljatöötamiseks. Seda tuleks teha tihedas koostöös kodanikuühiskonna organisatsioonide ja teiste asjaomaste sidusrühmadega. Koostöös Euroopa Komisjoniga võiks foorum ka jälgida põlvkondadevahelise solidaarsuse lähenemisviisi rakendamist ja arendamist kogu ELis.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

[Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee seminar teemal „ELi ühendamise“: ajakirjandus on avalik hüve, mida EL peab kaitsma](#)

17.-18. oktoobril korraldas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee iga-aastase ELi ühendamise teemalise kõrgetasemelise teabevahetusürituse, mis toob kokku kodanikuühiskonna organisatsioonide teabevahetustöötajad. Üritus kandis pealkirja „[Demokraatia kants: aitame ajakirjandusel ellu jääda ja edu saavutada](#)“ ja sellel keskenduti seekord ajakirjanduse praegusele olukorrale ja selle kohale ühiskonnas. Seminaril juhtiti tähelepanu ajakirjanikele, kes peavad tulema toime valitsustest ja erasektorist lähtuva kasvava survega, mis piirab meediavabadust. Lisaks teada-tuntud takistustele seisavad nad nüüd silmitsi generatiivse tehisintellekti esilekerkimisega, millel on küll oma eelised, kuid mis ohustab siiski ajakirjanduse majanduslikke aluseid.

„Mis on tõde? See igivana küsimus on taas esile kerkinud koos tehisintellekti tulekuga ning valeuudiste, vandenõuteooriate ja autoritaarsete valitsuste kontekstis, mis kõik õõnestavad süstemaatiliselt teadlikku arutelu, täpsust ja vastaspoolt austavat diskussiooni. Praegu on õige aeg kokku tulla ja vaadata üheskoos, millised küsimused ja vastused meid ELis ühendavad,“ ütles komitee president **Oliver Röpke**.

„20 aastat tagasi oskasid vaid vähesed ette näha, et 2024. aastal ei loe meist enamik enam hommikukohvi kõrvale hommikust ajalehte, vaid skrollib telefonides, et lugeda uudiseid veebisaitidel ja üha enam sotsiaalmeedias,“ ütles komitee teabevahetuse eest vastutav asepresident **Aurel Laurențiu Plosceanu**, „Hoolimata uutest väljakutsetest jäävad alles ka vanad. Ajakirjanikud võitlevad endiselt ka juba tuttavate vaenlastega: tsensuuri, läbipaistmatu meediaomandi, ebapiisava rahastamise ja meediavastaste seadustega, kui nimetada vaid mõnda.“

Euroopa Ajakirjanike Liidu peasekretär **Ricardo Gutiérrez** rõhutas, et ajakirjanike tööd tuleks käsitleda kui „avalikku teenust“ või „avalikku hüve“, mida ohustavad majanduslikud probleemid, ahistavad vaigistushagid ja otsene vägivald (alates 2015. aastast on ELis tapetud 14 ajakirjanikku).

Viidates ajakirjanike tagakiusamisele Valgevenes, märkis Euroopa demokraatia rahastu tegevdirektor **Jerzy Pomianowski**, et „ajakirjandus on muutumas ohtlikumaks elukutseks kui kunagi varem“. Valgevene filmitegija, aktivist ja ajakirjanik **Andrey Gnyot**, kes on Belgradis koduarestis ja keda ähvardab väljaandmise oht, jagas oma videosõnumis seisukohta, et „suurim oht ajakirjandusele on jõhkەر jõu kasutamine tõe ja väärikuse hävitamiseks.“ Samamoodi märkis tagaselja kümneks aastaks vangi mõistetud Valgevene ajakirjanik **Hanna Liubakova**, et Valgevenes on vanglaseinte vahel 33 ajakirjanikku ning et isegi tema sotsiaalmeediakanali jälgimine võib kaasa tuua vanglakaristuse.

Oxfordi ülikooli Reutersi ajakirjandusuuringute instituudi vanemteadur, sõltumatu konsultant, meediauurija ja EBU aruande „Usaldusväärne ajakirjandus generatiivse tehisintellekti ajastul“ juhtiv autor **dr Alexandra Borchardt** esitas väite – mida ta nimetas provokatiivseks –, et „ajakirjandus ja generatiivne tehisintellekt on omavahel vastuolus, sest ajakirjandus tegeleb faktidega ja generatiivne tehisintellekt arvutab tõenäosusi, seega ei tegele faktidega. Seepärast tuleb teha sellele faktikontrolle,“ ütles ta seminari põhisõnavõttus „**Usaldusväärne teave generatiivse tehisintellekti ajastul**“.

Alexandra Borchardt hoiatas ajakirjandust „digitaalse lõhe“ eest, kus osa ühiskonnast võtab tehisintellekti ajastu omaks ja teine osa on sellele vastu. Kui ajakirjandus ei suuda ajaga kaasas käia, võib see kaotada lahingu tehisintellekti kasutamisel moderniseerumiseks ja publikuni jõudmiseks. Ajakirjanduse ees seisvate, generatiivsest tehisintellektist tulenevate väljakutsete hulgas on tõsiasi, et tehisintellektil põhinevas ärimudelil väheneb ajakirjanike nähtavus ning puudub kontroll sisu üle.

Tehisintellekt suudab massiliselt toota teavet, tekitades selle ülekülluse, mis võib publiku üle koormata. „Kas noored tahavad veel saada ajakirjanikeks, kui see tähendab konkureerimist tehisintellektiga?“ küsis Alexandra Borchardt. (II)

Ajakirjanike mõrvamine tõde vaigistada ei saa

Üks kõnelejatest 2024. aasta ELi ühendamise seminari raames toimunud uuriva ajakirjanduse paneelarutelul oli Ján Kuciaki uurimiskeskuse direktor Lukáš Diko. Ta rääkis meile uurivate ajakirjanike tööst Slovakkias, kus esialgne toetus vabale ajakirjandusele ja korruptsioonivastasele võitlusele pärast Ján Kuciaki mõrva on muutunud usalduse puudumiseks sõltumatu meedia vastu ja vaenulikule õhkkonnale ajakirjanike suhtes.

1. Teie kolleegi Ján Kuciaki mõrv, mis oli esimene ajakirjaniku tapmine Slovakkias alates riigi iseseisvumisest, vapustas mitte ainult Teie riiki, vaid ka kogu ELi. Mis on uudist kohtuprotsessis kurjategijate üle?

Ján Kuciaki ja tema kihlatu Martina Kušnírová mõrvast Jáni uurimistegevuse tõttu on möödunud kuus ja pool aastat. Sellest hoolimata on kohtuprotsess alles pooleli ja võib kesta veelgi kauem. Praeguse seisuga on mõrvarile, tema autojuhile ja vahendajarollis olnud mehele mõistetud pikad vanglakaristused. Kuid kohtuprotsessides mõrva väidetava korraldaja, ärimähe Marian Kočneri ja tema lähedase kaastöötaja Alena Zsuzsová üle, kes uurimise kohaselt mõrva tellisid, oodatakse ülemkohtult apellatsioonitsuseid. Esimese astme kohus mõistis Zsuzsová süüdi ja Kočner mõisteti õigeks. Sõltuvalt eelseisvast otsusest on võimalik ka uus kohtuprotsess. Nii Kočner kui ka Zsuzsová olid juba pikka aega kandnud vanglakaristust teiste kuritegude eest. Oleme Ján Kuciaki uurimiskeskuses jälginud väga tähelepanelikult kohtuprotsessi, kuna üks meie peamisi eesmärgi on säilitada Jáni pärand, jätkates tema uurimistegevust.

2. Pärast esialgset šokki ja proteste mõrvade vastu, mis tõid kaasa tollase peaministri Robert Fico tagasiastumise, mis on Teie arvates nihkunud avalikus arvamuses, et Robert Fico suutis võimule tagasi tulla?

Pärast Jáni ja Martina mõrva 2018. aastal oli kogu ühiskond šokiseisundis. Slovakkias toimusid suurimad rahva meeleavaldused alates 1989. aasta sametrevolutsioonist, mis tõi kaasa kommunismi kokkuvarisemise. Meeleavalduste tulemusena astusid peaminister Robert Fico ja siseminister Robert Kaliňák tagasi. Inimesed toetasid ajakirjanikke, kõik soovisid hakata uurivaks ajakirjanikuks ja inimesed olid korruptsiooni pärast mures. Opositsioon suutis seda õhustikku enda kasuks ära kasutada ja võitis 2020. aasta valimised korruptsioonivastase tegevuskavaga. Varsti pärast seda algas COVID-19 pandeemia kõigi selle probleemide, juhtimisvigade ja poliitilise ebastabiilsusega. Kogenud poliitikuna kasutas Robert Fico vaksineerimisvastaseid meeleavaldusi hüppelauana. Ukraina sõja puhkedes tugevdas ta ka oma venemeelseid narratiive, mis aitasid tema erakonnal Smeril toetust taastada. Slovakkia on propaganda ja libauudiste suhtes eriti vastuvõtlik ning need tegurid aitasid kaasa Robert Fico ja tema erakonna 2023. aasta valimiste võitmisele.

3. Kui ohtlik on olla Slovakkias uuriv ajakirjanik? Millised on uued ohud, millega Te oma töös silmitsi seisate?

Viimastel aastatel on ELi liikmesriikides mõrvatud neli uurivat ajakirjanikku: Daphne Caruana Galizia Maltal 2017. aastal, Ján Kuciak Slovakkias 2018. aastal, Giorgos Karaivaz Kreekas 2021. aastal ja Peter de Vries Madalmaades 2021. aastal. Uuriva ajakirjanikuna tegutsemine on Euroopas muutunud ohtlikuks. Kuid samuti näeme, et ühe ajakirjaniku mõrvamine ei saa vaigistada tõde ja tõde saab lõpuks ilmsiks. Me nägime seda kõigis neis riikides.

Hoolimata nendest kohutavatest mõrvadest sagenevad Slovakkias endiselt ajakirjanike vastu suunatud verbaalsed või veebirünnakud, mida sageli õhutavad poliitikud, sealhulgas peaminister, ning milles sageli õhutatakse ajakirjanike vastu suunatud ahistamist ja laimukampaaniaid. Selline ajakirjanike ja sõltumatu meedia vastane vaenulik õhkkond toob kaasa ka teisi nende vastu suunatud tegusid. Viimasel ajal on üldsuse osalemise vastaste strateegiliste hagide arv suurenenud, näiteks on peaminister Fico kaevanud kohtusse veebiportaali Aktuality.sk peatoimetaja oma foto kasutamise pärast raamatu kaanel. Kõige hiljutisem juhtum oli seotud õiguskaitse väärkasutamisega ajakirjanike hirmutamiseks, mis juhtus ühe meie kolleegiga Ján Kuciaki uurimiskeskusest. Kõik need rünnakud toovad kaasa üldsuse usalduse õõnestamise sõltumatu meedia vastu ning üldise vaenuliku õhkkonna ajakirjanike suhtes. Selle tagajärjel väheneb Slovakkias uurivate ajakirjanike arv ja vaid vähesed noored soovivad saada uurivateks ajakirjanikeks. Positiivne on see, et uurimiskeskuses käivitasime projekti Safe.journalism.sk, mis pakub ajakirjanikele isikliku ja digitaalse turvalisuse alast koolitust ning õigus- ja psühhosotsiaalset abi ajakirjanikele, kes seisavad silmitsi ähvarduste ja rünnakutega.

Lukáš Diko on Ján Kuciaki uurimiskeskuse peatoimetaja ja esimees. Lukáš on uuriv ajakirjanik ja meediajuht, kellel on üle 20 aasta pikkune töökogemus. Ta töötas Slovakkia avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni RTVS uudiste, spordi ja avalike asjade direktorina. Lukáš on ka üks 2011. aastal vastu võetud Slovakkia ajakirjanike eetikakoodeksi kaasautoreid.

[Daphne Caruana Galizia ajakirjandusauhind julgustab tiipsemel ajakirjandust](#)

2024. aasta seminar „ELi ühendamise“ korraldati Daphne Caruana Galizia ajakirjandusauhinna toel. Auhinnaga, mille Euroopa Parlament annab välja iga aasta oktoobris, tunnustatakse julget uurivat ajakirjandust. Jätkake lugemist, et

saada rohkem teada auhinna ja 2024. aasta auhinnatseremoonia kohta, mis toimub 23. oktoobril.

Lühitutvustus

Daphne Caruana Galizia ajakirjandusauhind loodi 2021. aastal tunnustusena 2017. aastal mõrvatud Malta ajakirjanikule ja blogijale. Auhind antakse igal aastal väljapaistvale ajakirjanduslikule tööle, mis kajastab Euroopa Liidu aluspõhimõtteid ja -väärtusi, nagu vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõigused.

2024. aasta laureaati kuulutatakse välja 23. oktoobril kell 18.00 Strasbourgis Euroopa Parlamendis toimuval auhinnatseremoonial. Otseülekannet saate jälgida [siin](#). Sõltumatu üleeuroopaline žürii, kuhu kuuluvad ajakirjanikud ja kommunikatsiooniekspertid, valis välja [13 finalist](#).

Osalejaid võtab vastu Euroopa Parlamendi asepresident Pina Picierno (kes vastutab auhinna eest). Avakõneks antakse sõna Euroopa Parlamendi presidendile Roberta Metsolale. Auhinda tutvustab žürii liige ning seejärel annab eelmise aasta laureaate esindaja võitjale auhinna.

Tagasisaates

Kui auhind esimest korda välja anti, sai selle [Pegasuse projekt](#), mida koordineeris organisatsioon [Forbidden Stories](#). 2022. aasta võitjad olid Clément Di Roma ja Carol Valade [dokumentaalfilmi](#) „**The Central African Republic under Russian Influence**“ eest. 2023. aastal võitis auhinna Kreeka uurimiskanal Solomon koostöös Saksamaa avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni STRG_F/ARD ja Briti ajalehega The Guardian [ühisuurimise](#) eest **Pylose lähedal toimunud põgenike laevaõnnetuse** kohta.

Pressiseminar

Enne auhinnatseremooniat korraldab Euroopa Parlamendi meediateenuste üksus pressiseminarit „Meediavabaduse kaitsmine“ (23. oktoober kell 15.00). Eeldatavasti võtab osa umbes 65 ajakirjanikku, kes osalevad sisukates sõnavõttudes ja aruteludes ajakirjaniku ja Daphne Caruana Galizia poja Matthew Caruana Galizia osavõtul.

Programmis on ka sõnavõtnud ajakirjanikelt, kes on oma töös ähvardusi kogenud. Üks neist on Itaalia ajakirjanik Stefania Battistini, kes lisati hiljuti Venemaa tagaotsitavate nimekirja sõjast tehtud reportaaži tõttu. Seminar kantakse üle veebis [siin](#).

[Kaks aastat Hannah Arendti algatust: ajakirjanike kaitsmine kriisipiirkondades ja paguluses](#)

Üks programmidest, mida komitee 2024. aasta ajakirjandusteemalisel ELi ühendamise seminaril tutvustas, oli Hannah Arendti algatus. Tegemist on kodanikuühiskonna organisatsioonide võrgustikuga, mis toetab ja kaitseb ajakirjanikke, kes töötavad äärmusliku surve all ning kelle suhtes rakendatakse tsensuuri, ahistamist ja tagakiusamist. Saksamaa föderaalvalitsuse rahastatav kaitseprogramm pakub ajakirjanikele kogu maailmas - Afganistanist ja Sudaanist kuni Venemaa ja Ukrainani - kõikvõimalikku väärtuslikku abi nii koduriigis kui paguluses.

Kui kriitilisi häält vaigistatakse, ajakirjanikud vangistatakse ja terved meediaväljaanded suletakse, ei ole üldsusel enam juurdepääsu sõltumatule teabele. Selline teave on aga väga oluline selleks, et inimesed saaksid vabalt kujundada oma seisukohti ja et demokraatia toimiks.

Kaks aastat pärast [Hannah Arendti algatuse](#) käivitamist Saksamaa föderaalvalitsuse poolt ei ole muretsemiseks vähem põhjust – tegelikult on seda nüüd hoopis rohkem. Viimasest Piirideta Reporterite koostatud maailma ajakirjandusvabaduse indeksist selgub, et meediatöötajate tegutsemise tingimused on kogu maailmas halvenenud. Praegu on madalaimas kategoorias (kus olukord on liigitatud „väga tõsiseks“) rohkem riike (kokku 36) kui kunagi viimase kümne aasta jooksul. Mitme sellesse kategooriasse liigitatud riigi, sealhulgas Venemaa, Afganistani ja Sudaani ajakirjanikke toetatakse mitme projekti kaudu, mida juhivad Hannah Arendti algatuse partnerorganisatsioonid.

Tänu Hannah Arendt algatusele, mis kujutab endast Saksamaa välisministeeriumi ning föderaalvalitsuse kultuuri- ja meediavoliniku rahastatavat kaitseprogrammi, võivad meediatöötajad saada mitmesugust abi nii oma koduriigis kui ka paguluses. Mõnikord on abi võimalik isegi siis, kui see esmapilgul tundub võimatu. Näiteks toetatakse algatusega hõlmatud projekti raames naisajakirjanikke Afganistanis: neile pakutakse ohutusalast koolitust, stipendiume ja mentorlust emakeeles. Pärast Talibani võimuletulekut 2021. aastal on eriti paljud naised meediasektoris kaotanud oma töökoha, mis tähendab, et praegu ei tööta raadios või televisioonis peaaegu üldse enam naisi. Sellest ajast alates on kogu sektor järsult kahanenud.

Venemaa ja Sudaani meediatöötajad võivad saada kasu Hannah Arendti algatusest naaberriikides. Loodud on erikeskused, mis toimivad paguluses viibivate meediatöötajate kontaktpunktidenä, mida juhivad või toetavad algatuse partnerid. Kesk-Ameerikas asuvad paguluses töötava meedia keskused ja *Casa para el Periodismo Libre* (Vaba Ajakirjanduse Maja – pagendatud ajakirjanikele mõeldud koht) on samuti turvalised kohad, kus pakutakse psühholoogilist ja õiguslast nõu. Need keskused on ka kohad, kus pakutakse täienduskoolitust ja kust saavad alguse võrgustikud, mis luuakse meediatöötajate vahel, keda nende koduriigis erinevatel põhjustel taga kiusatakse.

Üks teine lähenemisviis, mida järgitakse Hannah Arendti algatuse raames, on kestlike toimetuststruktuuride taastamine paguluses. Selle eesmärk on tagada, et inimesed ajakirjanike totalitaarsetes päritoluriikides saaksid jätkuvalt sõltumatut teavet.

Afganistan, Venemaa ja Sudaan ei ole ainsad riigid, kust pärit ajakirjanikke toetatakse. Algatus tegutseb põhimõtteliselt kogu maailmas ja suudab paindlikult reageerida halvenevatele julgeolekuolukordadele. Praegu toetatakse peamiselt Valgevenest, Kesk-Ameerikast, Myanmarist, Põhja-Aafrikast ja Ukrainast pärit meediatöötajaid. Ukraina on sellega seoses erijuhtum, kuna projektitöö eesmärk on tagada jätkuv meediakajastus käimasolevast sõjast. Selleks on vaja materiaalist ja tehnilist abi, samuti erikoolitust ja kindlustuskatet rindejoonel tegutsemiseks.

Hannah Arendti algatuse partnerid on järgmised neli kodanikuühiskonna organisatsiooni: Deutsche Welle Akademie, European Fund for Journalism in Exile (JX-Fund), Media in Cooperation and Transition (MICT) ning Euroopa Ajakirjandus- ja Meediavabaduse Keskus (ECPMF). Programm eeldab sõltumatust valitsuse kontrollist ja neutraalsust riigi küsimustes. Rahastamine toimub üksnes erapooletute kriteeriumide alusel, mille määravad kindlaks sõltumatud žüriid, kes ei ole valitsuse mõju all.

Lisateabe saamiseks külastage aadressi <https://hannah-arendt-initiative.de/hannah-arendt-initiative-english/> või kirjutage aadressile info@hannah-arendt-initiative.de.

Hannah Arendti algatus on võrgustik ajakirjanike ja meedia kaitsmiseks kogu maailmas. See loodi 2022. aastal Saksamaa välisministeeriumi ning föderaalvalitsuse kultuuri- ja meediavoliniku algatusel ja nende eraldatavate rahaliste vahendite toel.

© Oskar Pihla 2019

Mitmekesisus meedias: kas me kõik oleme ikka võrdselt esindatud?

Puuetega ajakirjanikud saavad teha oma tööd sama hästi kui teised meediatöötajad ning pakkuda ka erinevaid ja uusi vaatenurki - miks neid siis meedias nii vähe töötab? Lars Bosselmann Euroopa Pimedate Liidust kirjutab puuetega inimeste alaesindatusest meediatööstuses ja vajadusest lõpetada nende stereotüüpne kujutamine uudistes.

Kõigis demokraatlikes riikides kehtivad teatud aluspõhimõtted ja üks olulisemaid neist on ajakirjandusvabadus. See vabadus aitab tagada, et poliitiliste liidrite tegevus oleks üldsusele läbipaistev. Samuti annab see meile ligipääsu teabele ilma välise sekkumiseta.

Meediatavades on siiski ka parandamist vajavaid aspekte, eriti seoses mitmekesisusega. Mis puudutab esindatust ajakirjanduses või erinevate sotsiaalsete rühmadega seotud teemade kajastamist, siis ei ole me ikka veel kõik kaugeltki võrdsed.

Praegused arvud näitavad, et puuetega inimesed ei ole ajalehtede, raadiojaamade ja teleringhäälinguorganisatsioonide töötajate hulgas piisavalt esindatud. See on väga murettekitav, arvestades, et [kuni 16 %-l maailma elanikkonnast on mingisugune puue](#). Lisaks rõhutatakse ühes [UNESCO aruandes](#), et puuetega inimesed puutuvad sageli kokku eelarvamustega, mis tulenevad nende stereotüüpselt kujutamisest ülemaailmses ajakirjanduses.

Selleks et muuta üldsuse arusaama puuetega inimestest, peame rõhutama, et oluline on kaasata neid uudistetoimetustesse ja sisuloomise protsessidesse.

Ühiskond peab mõistma, et meediatööstus ei ole täielikult kaasav enne, kui puuetega inimesed saavad töövoos osaks. Lisaks tuleb puuetega seotud teemade käsitlemisel kasutada teistsugust lähenemisviisi: meediakanalid peaksid tunnistama, et puuetega isikud on inimesed, kes peaksid saama kasutada oma õigusi teistega võrdsetel alustel. Kuna sisuformaadid muutuvad pidevalt, on meil vaja eksperte, kes muudaksid need formaadid ligipääsetavaks ja kaasavaks.

Hoolimata asjaolust, et puuetega inimeste kogukond on meediatööstuses alaesindatud, leidub siiski väga inspireerivaid näiteid, mis tõestavad, et puuetega inimesed võivad olla suurepärase sisuloojad.

Hiljuti avaldas Euroopa Pimedate Liit oma netisaadete sarjas [saate, milles keskenduti 2024. aasta Pariisi paraolümpiamängudele](#). Selles oli vestluskaaslaseks Laetitia Bernard, kes on Radio France'is töötav vaegnägijast Prantsuse ajakirjanik. Lisaks käesoleva aasta paraolümpiamängudele on Laetitia Bernard kajastanud ka 2012. ja 2016. aasta, spordipidusid Londonis ja Rios. Ta andis ülevaateid ka Sotši 2014 ja PyeongChangi 2018. aasta talvistelt paraolümpiamängudelt.

„Sellistel üritustel nagu paraolümpiamängud on positiivne mõju tõkete kõrvaldamisele ja stereotüüpidega võitlemisele,“ rõhutas Bernard intervjuus. „Puue ei takista ajakirjanikul töötada tõhusalt ja avada teistsuguseid vaatenurki,“ lisas ta. Laetitia Bernard'i karjäär ja tema mõtisklused antud teemal toovad ilmsiks selle, et kaasavama ühiskonna ülesehitamiseks tuleb käsitleda ka puuetega inimeste mõõdet: võrdõiguslikkus peab olema meediatööstuse keskmes.

Lars Bosselmann on Euroopa Pimedate Liidu (EBU) tegevdirektor.

Toimetuse

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Käesolevale väljaandele tegid kaastööd

Christian Weger (cw)
Daniela Vincenti (dv)
Erika Paulinova (ep)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Simran Grewal (sg)
Thomas Kersten (tk)

Vastutav koordineerija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Aadress

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the
European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

08/2024